

R. G.:

V deveti deželi.

Janko je vedno sanjal o deveti deželi. Podnevi je sanjal z odprtimi očmi: skrtil se je v kakšen kotiček in premišljeval, ponoči je v sanjah gledal krasote devete dežele, se izprehajal po nji, lizal med in mleko, ki se cedita kar v potokih, našel je tam vse igrače, ki jih je že kdaj videl, najsibo na podobi ali pa drugod. Mamica se je že bala zanj in skrbelo jo je, da bi ne zbolel. Gledala ga je časih po strani, ali Janko se ni nič pritožil. Nemoteno je mislil dalje o deveti deželi in — o sosedovem Nejčetu, ki mu je toliko lepega pravil o nji.

Da, ta Marinov Nejče je že veliko slišal in čital o deveti deželi in povedal je to tudi Janku. Nekoč mu je celo povedal, da je že bil tam in je vse v resnici tako videl in slišal, kar pravijo ljudje o deveti deželi. Prišlo je to tako.

Marinov oče je vzel Nejčeta nekoč s seboj v mesto. Seveda mu je tamkaj ugajalo; kar čudil se je lepoti. Zvečer, ko sta prišla domov, je še Nejče dolgo mislil o lepi Ljubljani in sklenil je, da pove Janku, da je bil v deveti deželi. Drugo jutro navsezgodaj je že bil pri njem. Janko se je, še neumit, igral na dvorišču s kamenčki. Oddalec mu je Nejče zaklical:

„Veš kaj, jaz sem bil včeraj v deveti deželi!“

Janko je neverjetno strmel vanj, a Nejče mu je začel opisovati deveto deželo: „Videl sem mnogo lepih hiš, ki se drže druga druge. Visoke so tako, kakor če denem štiri take hiše eno vrh druge kakor je naša ali pa vaša.

Hlevov nisem nikjer videl. Ceste so zložene iz kamenov. Po oknih ležijo lepe igrače, ki jih še nikoli nisem videl.“

„Zakaj pa so v oknih?“ vpraša naglo Janko.

„Da si lahko vsak izbere in vzame, kar mu ugaja!“ se odreže Nejče.

„Ali se dobi zastonj?“ zopet vpraša Janko.

„Seveda, videl sem dečka, ki je pokazal na neko igračo v oknu, in gospod, ki je bil z njim, mu jo je dal.“

Nejče seveda ni vedel, da je bil tisti gospod prodajalec in mu je deček igračo že plačal.

In pravil je dalje:

„Pa tudi jabolka, hruške, rožiči, grozdje, pomaranče in še druge dobre reči so izpostavljene kar ob cesti na velikih mizah in ljudje si izbirajo.“

„Kakšni pa so ljudje?“ je prišlo Janku na um.

„I, lepi so in pisano obleko imajo. Ženske imajo na glavi nekaj takega, kar je podobno vašemu strašilu v pšenici, ki sta na njem obešeni dve mrtvi vrani, sicer je pa lepo.“

Janko je kar odpiral usta in oči, da bi ničesar ne preslišal, kar mu je Nejče še pravil o deveti deželi. Medtem pa je v njegovem srcu dozorel sklep, da hoče sam iti tja gledat. „Če je Nejče prišel tja, zakaj bi jaz ne?“ si je samozavestno mislil Janko.

Nejče mu je tupatam še kaj več povedal, kakor je bila resnica, a Janko je lažnjivemu Nejčetu vse verjel. Kako tudi ne, saj sam še sveta ni poznal. Doma je bil med gorami; videl je v svojem življenju šele tri hiše: domačo in sosedovi dve, ki so bile obdane z gozdom in njivami. V šolo še tudi ni hodil, da bi bil tam kaj več zvedel o svetu. Druge ljudi je slišal praviti, da je svet lep in velik, in to je bilo vse, kar je vedel o njem. In sedaj mu pove Nejče toliko lepega o deveti deželi, ki leži za devetimi gorami, in še laže se mu, da je bil celo tam in vse to videl. — Janko seveda ni nikogar drugega vprašal o deveti deželi, tudi mamice ne, in tako ni zvedel resnice. Sam zase je obdržal in mislil in mislil. Premišljeval je, kako bi tudi on prišel tje.

Nekega dne je vprašal Nejčeta: „Po kateri cesti pa se pride v deveto deželo?“

Nejče mu je pokazal cesto, po kateri se je z očetom peljal v mesto in pristavil važno: „Moraš iti čez devet gora, če hočeš priti tja!“

Janko se je namuznil in šel tiho domov. Doma se je zaril v seno in premišljal, kdaj bi se odpravil z doma. „Najboljše je, da greš kar jutri!“ mu je rekel notranji glas, in Janko je bil zadovoljen.

Vedel je, da ne pride tako hitro v deveto deželo, ker mora čez devet gora, zato je prosil matere kruha in si ga shranil za drugi dan. Tudi nekaj hrušk si je nabral, ki so bile ravno tedaj zrele. Drugo jutro je zgodaj vstal, se opravi in si podeval v žepe kruh in hruške. Po zajtrku se je izmuznil iz hiše na vrt, odtod pa čez polje v gozd in na cesto, ki drži v deveto deželo. Bil je ob znožju prve gore. Šel je navzgor in se veselil lepega dne. Solnce je radovoljno sipalo tople žarke na zemljo in se prijazno smeh-

ljalo Janku. Ozrl se je proti nebu in zdelo se mu je, kakor bi hotelo solnce iti z njim. In zahrepenele so v srcu želje in vzkipele so! Janko je bil srečen! Pospešil je korake in čez nekaj časa je došel na vrh gore. Odtod je gledal na vrh druge gore in začel je upati, da bo kmalu preko-račil vseh devet gora. Šel je dalje in dalje.

Pojedel je že ves kruh in tudi hruške je že snedel. Lačen je bil in truden od dolge poti. Solnce se je pomikalo k zatonu. Prišel je do travnika, kjer so pasli otroci živino. Radovedno so ga gledali in se mu polagoma približali. Plaho jih je nagovoril: „Lačen sem!“ Otroci so bili dobri in dali so mu kruha in sadja. Sedaj pa se je pričelo izpraševanje: „Kako ti je ime?“

„Janko!“ je polglasno, skoraj boječe povedal naš popotnik.

„Kam pa greš?“ — „Odkod pa si?“

Na ti dve vprašanji je Janko trdovratno molčal. Otroci so mislili, da je tako plah in zato ne odgovarja. Niso ga torej s tem več nadlegovali. Ko pa ga je eden izmed dečkov vprašal, kje bo prenočil, je naglo odgovoril: „Ne vem!“

„Lahko pri nas spiš!“ — „Ne, z menoj pojdi!“ — „Ne, pri nas je bolje!“ Tako so silili otroci vanj in mu ponujali prenočišče. Slednjič se je odločil za največjega dečka in šel z njim. Dobil je tamkaj večerjo in spal z dečkom v senu. A povedati ni hotel nikomur, odkod je in kam gre. Bal se je, da bi ga poslali nazaj. Tiho, kakor je prišel, je drugi dan odšel, da nihče ni vedel, kdaj in kam.

Solnce se mu je zopet tako prijazno smehljalo, mali Janko se je oju-načil. Šel je navzgor po klancu tretje gore — in zopet navzdol — odtod na četrto goro. Pa glej, ko je došel na vrh, je zagledal pred seboj... Kaj? — Deveto deželo!

Janko je bil trdno uverjen, da je že prekoračil vseh devet gora — saj dragi čitateljčki vedo, da naš Janko še ne zna šteti.

Videl je neštevilno lepih hiš. Okna so bleščala v zlatem solncu, da je Janku kar jemalo vid. Visoki stolpi so se ponosno dvigali proti nebu, med hišami se je vila široka srebrnkasta proga — bila je reka — čez njo so držali veliki lepi mostovi, po katerih so hodili ljudje. Videl je še marsikaj in si razlagal po svojem. Vse je bilo tako, kakor mu je Nejcé pravil.

Pod njim je ležala deveta dežela!

Srce mu je poskakovalo veselja, tlesknil je z rokami ter se spustil v dolino, da dospe čimprej tja.

„Saj tam izpostavijo jabolka, hruške, rožiče, orehe in sladkor, pa tudi igrače kar v velika okna, da vsak lažje doseže, česar poželi. Celo na mize zdevljejo sadje in ga postavijo na cesto!“ tako si je mislil Janko in z velikimi koraki meril cesto.

Komaj se je zavedal, je že korakal med visokimi hišami po tlakovani cesti. Tako lepih voz in toliko ljudi Janko še nikoli ni videl. Bil je jako presenečen. Postavljal se je pred izložbe in omamljen občudoval, kar je

videl v njih. Hipoma zagleda v nekem oknu takšnega konjiča, ki mu ga je kazal Marinov Nejče v neki knjigi.

„Ravno tak je! Tega hočem imeti!“ in segel je proti njemu. Ali okno je bilo zavarovano z debelimi šipami. — Kako si pomagati?

Mimo njega so šli nekateri dečki s knjigami v rokah. Ojunačil se je in vprašal: „Kako bi prišel do tistega konjiča?“

Dečki, ki so v majhnem Janku kmalu spoznali tujca, so se nagajivo za..mejali in si pomežiknili. Nato so mu svetovali: „Idi v trgovino in povej, česar želiš!“

Nejče opisuje deveto deželo.

Janko jih je slušal in vstopil.

„Kaj pa bi rad, malček?“ ga prijazno ogovori prodajalec. Janku se je prijazni gospod takoj prikupil in junaško se je odrezal: „Tistega konjiča bi rad, ki je v oknu!“ — „Kje pa imaš denar? — „Nimam ga!“

Sedaj pa ga je prodajalec s psovkami obsul, češ, da je predrzen pa..glavec in je še, ko je že bil na cesti, kričal nanj. Janku so pritekale debele solze po licu. Drvil je dalje po ulicah naprej in si želel mamice. Ni se več oziral po izložbah, in ljudje ga niso več zanimali. Utrujen in lačen, s sklonjeno glavo je taval dalje iz ulice v ulico.

Mrak je legal na zemljo in polagoma objel mesto z lahno temoto. Janku je postalo hudo pri srcu, brezsrčen se mu je zdel svet. Pri oglu velike hiše ga nekdo trdno prime za ramo in ga ustavi. Janko se ustraši. Bil je čudno oblečen mož, s sabljo na strani. Resno, skoraj osorno vpraša dečka: „Zakaj pa jočeš? Tretjikrat te že vidim danes hoditi po tej ulici. Pojdi domov!“

Od strahu in obupa začne Janko še bolj ihteti in jeclja: „Domov — k mami bi rad — pa ne vem — kam!“

Mož, ki je bil redar, ga je odvedel v neko hišo. Tam ga je neki gospod prijazno izpraševal, in Janko mu je odkritosrčno povedal, kako je prišel — v deveto deželo. Gospod se mu je smehljaj in mu razložil, da je to mesto in ne deveta dežela. Resno je še pristavil: „Ni lepo od Nejščeta, da te je nalagal! Drugokrat vprašaj in slušaj le mamico!“

Janku se je prijazni gospod jako prikupil in pozabil je na svojo bolest. Zazvonil je gospod in prišla je žena ter odvedla dečka v sobo. Dala mu je toplega mleka in kruha. Že dolgo ni šla Janku jed tako v slast kakor danes. Saj pa siromak ves dan ni ničesar zaužil. Spravila ga je žena nato v posteljo in spal je drugo jutro do belega dne. Bil je še ves dan pri prijazni ženi in ji natanko povedal, kar ga je vprašala. Gledal je tudi skozi okno na ulice in mislil na mamo. Šel je zopet k ženici in jo nestrpno vprašal: „Ali bom še kdaj videl svojo mamico?“ In oči so se mu napolnile s solzami.

Žena ga je prijazno pobožala in potolažila: „Isti gospod, ki te je meni izročil, je že na vse zgodaj poslal služabnika s pismom k tvojemu očetu. V pismu mu je pisal, da si živ in zdrav in da naj pride po tebe!“ S temi besedami je vidno potolažila žalostno srcece in Janko je zopet skočil k oknu, da bi videl, če oče že prihaja. Ne dolgo in Janko je razveseljen priskakal k svoji gospodinji. Malone zavriskal je: „Atek je že tukaj z vozom! Videl sem ga!“

In res, oče in služabnik sta stopila v hišo, kjer je bival naš mali Janko. In Janko je letel očetu nasproti, a oče ga je z resnim obrazom pokaral: „Zakaj si napravil meni in mamici toliko nepotrebnih skrbi!“

Janko je osupnil. Šele sedaj je uvidel, da ni delal prav in kesal se je. Ko je oče pri ženici in pri istem gospodu uradniku, ki je Janka tako prijazno izpraševal, vse potrebno opravil, sta se vrnila domov. Pozno zvečer sta se pripeljala do domače hiše. Ko so se konji ustavili, je Janko naglo zlezel z voza in tekel k mamici, ki je ravno stopila na prag. Oklenil se je krčevito njenega krila in skesano in svečano objubil: „Mamica, nikoli več ne pojdem od vas!“

In Janko je svojo obljubo držal. Vedno je ostal blizu hiše in če je hotel iti malo dalje pogledat, je povedal mamici, da je vedela, kje je.

Pa tudi Marinov Nejšče je storil obljubo. Ko je njegov oče zvedel, kako je Nejšče sosedovega Janka zavedel, ga je kaznoval in moral je obljubiti, da ne bo več lagal, ker — laž ima kratke noge.

